

Folketinget
lov@ft.dk

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
im@im.dk

Sagsnr.
2022 - 3181

Valgklage fra Else Torndahl i forbindelse med folkeafstemningen den 1. juni 2022

Doknr.
526638

Dato
15-06-2022

Fra Else Torndahl, Høng, har Indenrigs- og Boligministeriet modtaget vedhæftede henvendelse af 8. juni 2022. Indenrigs- og Boligministeriet har forstået Else Torndahls henvendelse som en klage over, at det ikke var muligt at stemme elektronisk eller ved fuldmagt til folkeafstemningen den 1. juni 2022.

Else Torndahl har i den forbindelse oplyst følgende:

”Vi har jo lige haft en folkeafstemning om Forsvarsforbeholdet. Egentlig er hvad, der skal stemmes om ligegyldig, det jeg synes er for dårligt, er at bliver du indlagt 48 timer inden en afstemning og ikke har mulighed for at komme til et afstemningssted. Ja så har du ikke mulighed for at afgive din stemme, ej heller ved at give en fuldmagt. Så lander din stemme hos sofavælgerne, det synes jeg er for dårligt. I vores digitale verden, burde det ikke være på den måde.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 31, stk. 1, i grundloven (lov nr. 169 af 5. juni 1953):

”§ 31. Stk. 1. Folketingets medlemmer vælges ved almindelige, direkte og hemmelige valg.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan endvidere oplyse, at følgende fremgår af § 99, stk. 1, og § 100, stk. 1, i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 294 af 7. marts 2022):

”§ 99. Afstemningen på afstemningsdagen og forberedelsen hertil finder sted i overensstemmelse med reglerne i § 44 og kapitel 7 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2-4.

[...]

§ 100. Ved folkeafstemning kan der brevstemmes i overensstemmelse med reglerne i kapitel 8 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2-4.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 47, § 48, § 54, stk. 1, og § 61, stk. 1 og 3, i folketingsvalglovens kapitel 7 og 8 om stemmeafgivning på valgdagen og brevstemmeafgivning, herunder brevstemmeafgivning på sygehuse:

”§ 47. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om sit navn og sin bopæl. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.

[...]

§ 48. Stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ved et partinavn eller et kandidatnavn.

Stk. 2. En vælger kan få ombyttet sin stemmeseddel, hvis den er fejlagtigt afkrydset eller ved uagtsomhed gjort ubrugelig. Ombytning kan ikke ske, efter at stemmesedlen er lagt i stemmekassen.

Stk. 3. Når stemmeafgivningen er foretaget, sammenfolder vælgeren stemmesedlen, således at ingen kan se, hvordan der er stemt. Derefter lægger vælgeren stemmesedlen i stemmekassen i overværelse af en tilforordnet vælger.

[...]

§ 54. Vælgere, der er indlagt på sygehus, kan brevstemme på sygehuset.

[...]

§ 61. Vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise fornøden legitimation til brevstemmemodtageren. Herefter udleveres brevstemmematerialet, jf. § 60.

[...]

Stk. 3. Vælgeren udfylder stemmesedlen uden overværelse af andre og lægger den i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan endelig oplyse, at følgende fremgår af § 2, stk. 1, og § 9 i bekendtgørelse nr. 1139 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning på sygehuse:

”§ 2. Vælgere, der er indlagt på sygehus, kan inden for de sidste 3 uger før valgdagen, dog senest tredjesidste søgnedag før valgdagen, afgive brevstemme på sygehuset til folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg, kommunale og regionale valg og folkeafstemninger. Også vælgere, der påregnes udskrevet inden valgdagen, kan afgive brevstemme på sygehuset.

[...]

§ 9. Vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise fornøden legitimation til stemmemodtagerne (sundhedskort, kørekort, pas eller lignende). Hvis mindst en af

stemmemodtagerne har sikkert kendskab til vælgerens identitet, kan der ses bort fra kravet om forevisning af legitimation.

Stk. 2. Stemmemodtagerne skal undersøge, om de patienter, der ønsker at afgive brevstemme, senest på valgdagen er fyldt 18 år. Stemmemodtagerne skal ikke undersøge, om patienten (vælgeren) opfylder de øvrige valgretsbetainger.

Stk. 3. Når vælgeren har forevist legitimation, jf. dog stk. 1, 2. pkt., udleveres brevstemmematerialet til vælgeren. Stemmemodtagerne skal påse, at vælgeren ikke fjerner sig fra stemmelokalet med brevstemmematerialet, og at stemmeafgivningen sker umiddelbart efter, at brevstemmematerialet er udleveret. Stemmemodtagerne skal endvidere påse, at vælgeren udfylder stemmesedlen og indlægger denne i konvolutten, uden at andre, herunder stemmemodtagerne, kan se, hvorledes vælgeren har stemt, jf. dog § 15, stk. 1-3.”

Det følger således af folketingsvalglovens § 47, 1. pkt., at vælgeren på valgdagen alene kan udøve sin ret til at stemme ved at møde frem på det afstemningssted, der fremgår af valgkortet.

Af folketingsvalglovens § 54, stk. 1, og § 2, stk. 1, i bekendtgørelse om brevstemmeafgivning på sygehuse følger det endvidere, at en vælger, der er indlagt på et sygehus, kan brevstemme på sygehuset i perioden fra 3 uger før valgdagen til og med den tredjesidste hverdag før valgdagen, inkl. lørdag. Vælgere, der bliver indlagt på et sygehus senere end den tredjesidste hverdag før valgdagen, inkl. lørdag, kan således ikke brevstemme.

Det følger desuden af folketingsvalglovens § 48, stk. 3, og § 61, stk. 3, samt af § 9, stk. 3, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning på sygehuse, at stemmeafgivning henholdsvis brevstemmeafgivning skal ske, uden at andre kan se, hvad vælgeren har stemt.

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9384 af 7. april 2022 om afholdelse af folkeafstemning onsdag den 1. juni 2022 om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet fremgår følgende af afsnit 8.3:

”Brevstemmeafgivning på sygehuse og i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse gennemføres af institutionerne selv fra onsdag den 11. maj 2022 til lørdag den 28. maj 2022 (de sidste 3 uger før afstemningsdagen, dog senest den tredjesidste hverdag, herunder lørdag), se lovens § 56.”

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at det er i overensstemmelse med folketingsvalgloven og bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning på sygehuse, at en vælger, der blev indlagt på et sygehus efter lørdag den 28. maj 2022, ikke kunne brevstemme til folkeafstemningen den 1. juni 2022. Den gældende lovgivning giver heller ikke mulighed for at stemme elektronisk eller ved fuldmagt.

At der ikke kan brevstemmes senere end den tredjesidste hverdag før valgdagen, inkl. lørdag, hænger bl.a. sammen med, at de afgivne brevstemmer skal gennemgås af valgstyrene inden afstemningens begyndelse og om nødvendigt 1 eller 2 dage før valgdagen. Ved denne gennemgang åbnes yderkuverterne, og det undersøges, om brevstemmerne kan komme i betragtning, jf. nærmere folketingsvalglovens § 65.

Indenrigs- og Boligministeriet kan om baggrunden for de nugældende regler bl.a. oplyse, at det, som det fremgår ovenfor, er fastsat i grundloven, at Folketingets medlemmer vælges ved almindelige, direkte og hemmelige valg. Dette grundlæggende princip om stemmehemmelighed gælder ikke alene ved folketingsvalg, men også ved andre former for valg, herunder folkeafstemninger.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at proceduren for stemmeafgivning og brevstemmeafgivning som anført i § 48, stk. 3, og § 61, stk. 3, i folketingsvalgloven samt i § 9, stk. 3, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning på sygehuse i høj grad sikrer vælgerens stemmehemmelighed.

Det er endvidere Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at det i praksis vil være meget vanskeligt at sikre denne stemmehemmelighed, hvis vælgerne kunne stemme på anden vis end ved personligt fysisk fremmøde på et afstemningssted eller ved personlig fysisk brevstemmeafgivning.

Else Torndahls klage giver herefter ikke Indenrigs- og Boligministeriet anledning til at foretage sig yderligere.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov